

METODIK PREVENCE NEMŮŽE BÝT JEDINÝM, NA KOM BUDE VE ŠKOLÁCH STÁT PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ. JE TŘEBA ZAPOJIT VŠECHNY UČITELE.

Kamil KOPECKÝ

Prevence rizikového chování v prostředí školy je velmi náročná a obvykle stojí na bedrech školních metodiků prevence. Ti by pak měli spolupracovat s výchovnými poradci, případně školními psychology a řediteli (stejně jako jednotlivými učiteli), kteří by měli metodika prevence v jeho práci podpořit a aktivně s ním spolupracovat. To se však velmi často neděje. Smutnou realitou je pak to, že metodik prevence nemá sníženou přímou výukovou zátěž a učí ve stejném rozsahu jako jeho kolegové. Jeho práce navíc je pak oceněna specializačním příplatkem. Stejně tak je důležité připomenout, že velká část školních metodiků prevence nemá v této oblasti žádné vzdělání a do funkce metodika byli vhozeni, aby se sami naučili plavat.

K typickým činnostem, které provádí školní metodik prevence, patří - kromě přípravy a zpracování školních preventivních programů (dříve minimálních preventivních programů) - **agenda spojená s plánováním a realizací preventivních aktivit ve škole**. Ty pak v drtivé většině případů realizují nejrůznější externí organizace (policie, neziskový sektor apod.). Škola by však neměla spoléhat pouze na to, že pro ně budou prevenci řešit externisté, měla by do preventivních aktivit zapojit všechny učitele, kteří budou sami (alespoň v omezené míře) preventivně působit na svoje žáky, role metodika pak bude především koordinační a organizační.

Je velmi důležité, aby byl v tématech spojených s kybernetickou bezpečností a prevencí rizikového chování na internetu vzděláván každý učitel (na prvním i druhém stupni ZŠ), nikoli pouze školní metodik prevence či ICT koordinátor školy. Pokud bude škola své učitele vzdělávat a investuje do svých lidských kapacit, **ulehčí svému metodikovi prevence** (učitelé budou schopni celou řadu preventivních aktivit realizovat i bez jeho aktivního zapojení), **zvýší povědomí o klíčových tématech spojených s online bezpečností ve škole** - mezi učiteli a žáky, zajistí rychlou reakci učitelů v krizových situacích, ale také **zvýší celkovou úroveň zabezpečení školy** (učitelé se budou chovat více odpovědně = žáci se budou chovat více odpovědně).

Prostor, jak rozšířit povědomí o klíčových tématech kybernetické bezpečnosti mezi učitele všech stupňů, nabízí [Evropský rámec digitálních kompetencí pedagogů](#) (DigCompEdu). Ten popisuje, jakým způsobem lze digitální technologie účinným a efektivním způsobem zapojit do práce učitele ve škole i mimo ni, zároveň však upozorňuje na to, jak **je důležité digitální technologie používat zodpovědně a bezpečně** (kapitola 6.4). V tuto chvíli vzniká díky grantové podpoře EU řada vzdělávacích programů (a také digitálních učebních pomůcek), které o implementaci DigCompEdu v českých školách aktivně usilují. Můžeme tedy doufat, že se alespoň část doporučení tohoto rámce podaří do práce učitele úspěšně integrovat.

6.4 Odpovědné používání digitálních technologií

S použitím digitálních technologií přijímá taková opatření, která vedou k zajištění fyzické, psychické a společenské pohody žáků. Umožňuje žákům zvládat rizika a používat digitální technologie bezpečně a zodpovědně.

Aktivity

Předávání pozitivního přístupu žákům a podporování kreativního a kritického používání digitálních technologií.

Umožňování žákům:

- chránit digitální zařízení a data a porozumět nástrahám a hrozbám v digitálním prostředí;
- porozumět opatřením zajišťujícím bezpečí;
- ochraňovat osobní data a soukromí v digitálním prostředí;
- vědět, jak používat a sdílet osobní a identifikovatelné údaje, a zároveň být schopen chránit sebe i ostatní před újmou;
- vědět, že digitální služby používají „zásady ochrany osobních údajů“ jako poučení o tom, jakým způsobem je nakládáno s osobními údaji;

- vyhýbat se zdravotním rizikům a potenciálnímu ohrožení fyzické a psychické pohody při používání digitálních technologií;
- ochránit sebe i ostatní před možnými riziky digitálního prostředí (např. kyberšikanou);
- mít povědomí o možnosti využití digitálních technologií pro rozvoj společnosti a sociální začleňování;
- mít povědomí o vlivu digitálních technologií na životní prostředí.

Sledování žákova chování v digitálním prostředí s cílem ho ochránit.

Okamžitá a účinná reakce v případě ohrožení žáků (např. kyberšikanou).

(DigCompEdu - ukázka z části 6.4)

Pro E-Bezpečí
Kamil Kopecký
Univerzita Palackého v Olomouci